

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajateo: Klobi Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

'Glasilo Slovenske krajine'

Oglase sprejema uredništvo, upravnistvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetpet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstem cm² 1:50 D., v Poslanom 2:50 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse oglase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo

Programatičen govor dr. A. Korošca.

V nedelo so meli zavupniki Slovenske ljudske stranke svoje velko spravišče v Ljubljani, kde so se določivali tudi kandidatje za bodoče volitvi v državno zbornico. Na tom spravišči, kde se je znova pokazala ednost i moč naše stranke, je meo načelnik stranke i voditeo slovenskoga naroda dr. Anton Korošec velki programatičen govor, v šterom je povedao vse velke vodilne misli, šterim bodo sledili naši poslanci v bodočem deli za pravice i haske svojega naroda.

Najprle je povdaro, da naša stranka toti dela v prvoj vrsti za Slovenijo in njene pravice, nego ne izključuje pa druge naše državlane, nato pa je prišeo na zvünešnje politiko.

SLS je za mir, nemre pa prenašati raznarodovanja naši bratov v Italiji.

Prva i glavna zadeva vsej državljanov je, naše vküпно razmerje do sosedov. Boli nas, da dela Italija na Balkani proti nam, boli nas da naše brate tam prek tlači i je sče napraviti za Italijane, boli nas, da je sosedna Italija proti nam tak neprijateljska, vendar se moramo meti v oblasti zavolo ljuboga mirü. zahvalni smo tudi našoj zvünešnji politiki, da občuva v tom nasprosti mirno krv. Kembole pa edna država naše prijateljstvo zametavle, tembole moramo iskati prijateljstvo drugi naši sosidov. Osvedočeni pa smo, da tudi v Italiji zmaga zdrava rabsodnost.

Gospodarska politika, štera naj bo neodvisna od strankarski bojov.

Strankarski boji i politični dogodki včas zabrišejo očivesno istino, da izgleda kak da bi se razmere zbogšale, vendar pa vse edno ostane istina da mora biti na pivom mesti naše znotrašnje državne politike, da se reši gospodarska kriza. Zato bi se gospodarska pitanja morala ločiti od dnevnog politični pitanj i prepustiti novoj ustanovi, v ustavi predvidenomi gospodarskomi sveti, šteromi bi so morala pri popravljanji ustave dati zakodavna moč. Dokeč pa se vse to ne zgodi, pa bi morala pristojna ministrstva razločnim gospodarskim organizacijam i njihovim predlogom pa želim posvečivati vekšo pazlivost kak zdaj.

Obstoji nekši Državni odbor, šteri naj bi vnoga gospodarska

pitanja rešüvao, pa se nešče njegovo kolo vrteti. Slovenski gospodarski krogi majo globoki pogled v ta pitanja i njihova prilicnost se visiko ceni, vendar so bili odklonjeni. Odločilnoga pomena za naše gospodarsko življenje je tarifna i carinska politika. Na vsej tej polaj ešče nesmo prišli prek površnosti... Neprestanost se hvalimo, da smo polodelska država, pa ešče vsikdar je nihano na bodočnost, da se spela končnovalano agrarna reforma, da se začne z zbogšavanjom i büranjom, da se kmeti pomaga za razvoj i napredek njegovoga gospodarstva s posodov na falejši intereš i z bogatim navukom. Tudi v tej zadevaj ešče nesmo prišli v državi do enotni i vküпно cilov. Vse ka se je v tom pogledi včinolo je samo strankarska krparija, štera je navadno več hasnila korupciji kak našemi gospodarstvi.

Zidajoče gospodarsko delo na ednoj, zmenšanje i zednačenje bremen na drugoj strani.

To ka želemo, je nova, gospodarske vrednote svarjajoča politika. I samo stranka, štera ma takši konstruktiven gospodarski program, ma pravico gučati od zmenšanja davčni bremen. Što samo krpa, podugšavle kodištvo, ar na drugoj strani ne skrbi za bogatejše vretine i za nove dohodke. Zato pa je bila nujna posledica, da nam je vsako takzvano državno šparanje napravilo na drugoj strani neizmerno nevol i skuz pa nam je stvorilo cele vnožine reduciranih i odpüščeni, kodišov šteri si nemrejo ednok na cesto vrženi nindri indri najti novoga krüha. Naše delo, či nam poda narod pali svoje zavüpanje, bo šlo v tema dvema linijama: skrbeti za plodovitejši razvoj našega gospodarstva, posebno pozvati v življenje njegove speče moči i je vrediti i na drugoj strani skrbeti za zmenšanje bremen, štere njemi nalaga iznajdliva davčna politika v stoternoj i stoternoj formi. I ta nova razbremenjevalna politika mora najti izraz v novom i za vse kraje ednakom davčnom zakonih.

Tak mi razmevamo, na kratko povedano našo zvünešnje i znotrašnje politiko. Mir na zvüna, na znotra pa nevtrüdlivo i smerno delo za povzdigo vsega gospodarstva.

Naša stranka je stranka slovenskoga naroda.

Či pa mislimo na celo državo, pri tom pa ne pozabimo Slovenijo. Slovenija nas je rodila i nas hrani, v njoj živemo i korenimo, ona nas zebera i nam davle poslanstvo. Slovenska ljudska stranka je živela že pod avstrijskov strehov i zdaj žive pod domačov strehov, i povsed i vsikdar je bila verna službenica svojemi slovenskomi narodi i njemi branila jezik, zemlo i kulturo. Či nam dnes slovenski odpadniki kričijo, da smo zatajili svoj slovenski program, potom njim osigurno odgovorim: Vi ste toti zapravili pravico gučati od Slovenstva, a mi se ešče nadale priznavlemo, k celotnomi slovenskomi programi! Pa bole kak z rečmi i guči bomo branili te program v dejanjaj, ar mammo upravičeno vüpanje, da nam bo k tom dana mogočnost.

(Dale.)

Domača vzgoja.

Lübezen do istine. Deca so sama posebi istinolübnna, ar so po naturi osvedočena, da je pač edini namen govora ali guča, da z njim razodenejo svoje misli svoje čütenja i svoje žele. Malo deco je nihče ešče ne čüo lagati. Či kda povejo neistino. Je to navadno plod njihove domišljije ali napačnoga spoznanja, teda zmeta, nikdar pa znajoč i prstovolno ne lažejo. Lagati se navčijo deca od vzgojitelov. Denešnji svet je pač takši, da se ma nešterne laži za dopüstne, ali celo potrebne. Tak bližnjemi, prijatelji ali sosidi ne povemo istine v obraz, ali pa ne vse; či le moramo jo malo prikrajšamo ali omilimo. Čestokrat pa ma laž svojo vretino tudi v sočütnosti; na priliko laž povedana betežniki. Vse te laži se majo nekak po dogovori dopüstne ar ne zvirajo iz sebičnosti ali dobičkažnosti, štera je glavni zrok prave laži.

Deca, se zna, pomena tej dopüstni laži ne razmijo i se njim vidi čüдно, kak se njihovi roditelji omiljavlejo nešternim lüčkimi, od šteri, či so sami, vse inači gučijo. Deca spoznajo, da je mogoče tudi inači gučati kak mislimo. Posledica toga spoznanja pa je, da deca začnejo sama lagati, i što ma z decov za opraviti, zna, kak deca v laži hitro napredüjejo. Se zna, da deca ne delajo razločka med takšimi dopüščeni i potrebnimi lažmi i pravimi, ar toga razločka ne spoznajo.

Vzgojitelova naloga je tü, da deteti kelko mogoče zaran

razloži, velki razloček med dopüščenov lažjov i med navadnov, štera ne zvir iz sočütnosti ali milüvanja, nego samo iz sebičnosti, kda si šče skažlive dobiti neopravičeni dobiček, ali pa se oogni upravičenoj i zasluženoj kaštigi. Dete, štero laže, moramo, v vsakoj prigodi, kda je zgrabimo v laži, brezi milüvanja osramotiti, da pridejo do spoznanja, ka kratek mali dobiček, šteroga majo od laži, neje nikaj proti sramoti, štera doleti razkritoga lažlivca. Tudi dete hitro čüti škodo laži, kda nema več pri nikom zavüpanja, kda vidi, ka tistomi, ki se je ednok zlagao ne verjemo več. Deci moramo tudi pokazati na dogodkaj vsakdenešnjega življenja, da ma laž kratke noge i njim dopovedati, da je svet osvedočeni, ka, či što laže, tudi kradne. Najbogše sredstvo za spreobrnitev lažlivca pa je, da se njemi odtegne vsaka prilika, ka bi se mogo zlagati, na priliko s skrbnov pazlivostjov. Prevelka nezavüpnost nasproti lažlivci pa je, tudi ne na mesti i navadno ne rodi pravi sadov, ar dete misli: či se mi tak ali ovak ne verje, zakaj bi potom gučao istino.

Z lažlivostjov pa nesmemo zamenjavati samohvale. Ar čüti doraščajoča mladina, da jo premalo uvažüjejo, njoj nezavüpajo i ne dopüščajo da bi nasproti starejšim kaj valala, rada povekšavle svoja dejanja i zasluženja i napihavle dogodke, štere je vidla; iz isti zrokov zvir včasi prekrepeko, često robato govorenje i preklinjanje. Najbogše sredstvo proti takšemi velikašnji je, da damo priliko, kde takši velikaš obsedi.

Mladini priporočajmo geslo: „Srebro je gučanje, zlato pa mučanje“ i pregovor: „Što dosta guči, dosta zna ali pa dosta laže.“

Prosveta.

Proslava sv. Cirila i Metoda ino majniške deklaracije.

Prosvetno društvo v Crenšovci je preminočo nedelo obslüžavalo spomin sv. Cirila i Metoda ino obletnico majniške deklaracije. V lepom ogradi našega g. Klekla se je zbralo ob 3 vöri okoli 700 lüdi. Celo slavnost je začnola godba iz Žižkov, prvi je gučao o sv. Cirili i Metodi predsednik društva g. Meško, šteri je slavio oba slovanska apoštola sv. Cirila i Metoda kak prviva največšiva dobrotnika našega naroda i drugi slovanski narodov. Njeva sta nam prinesla blagoslov svete vere ino nas pripelala v sredino omikani na-

rodov, postavila sta tudi temelj slovenske književnosti. Njima bodi hvala, ka šče žive slovenski narod i njegov jezik, le njiva krščanstvo je očuvalo oboje. Od majske deklaracije je gučao domačin g. Antolin, spominao se dneve našega oslobodjenja, lepo je povdaro, ka ostanemo verni našoj mladodržavi, ka mo būdno čuvali svoje pravice v prišestnom, dokeč ne dosegnemo pupune samoodločbe ali autonomije. Navzoči so bili tudi g. narodni poslanec g. Klekl, šteri so se radi odezvali prošnji društva ino održali kratek govor. V svojem mirnom govori so kak stari boriteo za pravice vernoga lüstva Slovenske krajine navdüşavali navzoče naj ohranijo spoštüvanje deli sv. Cirila i Metoda, svojoj krščanskoj veri ino slobodi, štero je prinesla majska deklaracija. Kak dober spoznavalec düše našega lüstva so pokazali na to prosvetnomi društvi pot po šteroj naj hodi. Naj se trüdi društvo ka se pa oživejo stare navade med lüstom, štere so bile tao narodnoga življenja, dela naj tudi na tom, ka dež lüstvo napredüvalo v izobrazbi, posebno pa naj goji versko zavest kak najbogšo podlago živlenske sreče pa zadovolstva.

Z navdüşenjom je sprijalo lüstvo govor g. poslanca, z zahvalnostjov tudi društvo njihove tanače. Nastopo je tudi domači pevski zbor ino zaspevao nešterne pesmi, bile sta tudi dve deklamaciji. Po končanoj prireditvi se lüstvo v dobrom razpoloženju razilšlo med spevanjom zboru i igranjom godbe. Sama slavnost je napravila prav dober vtis ino nam dala novo pobüdo za delo.

Naši kandidati.

Zbor zaupnikov SLS v Ljubljani je na svojem zasedanju v nedelo potrdlo sklepe naši zaup-

nikov i tak kandidirajo za prišestne volitvi na listi Slov. ljudske stranke g. Klekl Jožef kakti poslanec, Ivan Jerič urednik Novin pa kak njihov namestnik, za oba našiva sreza lendavskoga i sobočkoga.

Slovenska Krajina.

— Bitje — smrt. Zadnje nedelo je bilo na Gibini v sosidnom Medjimurji proščenje. Kak navadno, je bio v krčmi ples, na šterom so bili tudi Bistričanci z Dolnje Bistrice. Edna skupina jih je šla že zajtra prek k meši. Tej so se nekaj z domačimi Gibinčari sposvadili i so je Gibinčarje razegnali.

Drüga skupina (okoli štirje) so bili v domačoj fari pri meši i so zadvečara šli prek k večernici. Tej so ne priseli k domačim dečkom, nego so bili v drügoj sobi i se mirno razgovarjali. Kda so že prvejšnjo skupino razegnali, so se ovi v drügoj hiši bojali napada i je Kolaričov Viktor šo prosit Gibinčare, naj je püstijo pri miri, ar oni nikomi nikaj ne denejo, so mirno prišli i mirno odidejo. Med tem razgovorom, pa ga je nekši dečko z Višivščka v Medjimurji vdaro s oščekom po temeni. Votelo glas vdarca i ječanje se je čülo, i edno mlado življenje se je zrüšilo za vsikdar. Itaki so ga odpelali v sobočko bolnišnico, kde je po nekaj vöraj zdejno düšo.

Nesrečen mladenec je pred kratkim odišeo z bolnice, kde se je na trahomi vračo. Bio je miren i jako lübeznivi, pomageo je pri vsakšem deli, zato vsi poprek za njega žalüjejo.

Celi dogodek pa je očivesen i glasen opomin oblastem, naj za proščenja nikdar ne dovolijo plesov, mladencom pa, naj gojijo z tovariši drüghih vesnic pravo prijateljstvo i bratstvo, ne pa odürjavanje.

Sirota mati, šteroj so mož v bojni spadnoli, so morali doživeti novi velki vdarec, njim bodi naše sožalje.

— Nesreča pri elektriki. Minočo soboto večer so napelavali na prostore, kde je meo športni klub v nedelo veselico, elektriko. Monter J. Meleš je nedovedoč prijao za žico z visikov napnjenostjov, štera ga je strosila i vrgla z visike lestvice na tla. K nesreči je bio odspodi pivinski lagev, na šteroga je imenüvani spadno i si potro rebro. K mesti je obležao v mrtvo ime. K sreči pa je bio par korakov vkrej zdravnik, ki ga je z umetnim odihavanjom spravlo nazaj k sebi. Zdej se zdravi v bolnici.

— Naročnikom Marijinoga lista. Številki za mesec juli pa august prideta v ednom snopiči. To naznanja uprava vsem širiflóm i naročnikom.

— Velka kraja. V noči od prvoga na drügoga julija so v Noršinci pri Ritoper Jožefi, trgovci i krojači vdrli v trgovino nekši tovaje i so spokrali vse vrste blago v vrednosti okoli 17 jezero din.

— S petimi vzeo biciklin na posido. Na petrovsko proščenje je bila nekša gasilska veselica v Mlajtinci. Gjörköšov z Rakičana je bio tam gost. Biciklin je povrgeo vöni i kda se je po kratkom midenji na veselici šteo dale pelati, je opazo da biciklina nega več. Dozdajšnje iskanje je bilo vse zaman.

— Tešanovci. K nam je prišeo letos nekaj okoli janusra eden košavi radičevac. To je bilo ravno te, kda so v Vučoj gomili odavali na Saparijovom drva. Pozvao je lüdi vküper, pa njim obetao, ka dobijo drva dosta falej, či je potom njega naročijo. Samo peneze njemi naj prinesejo. To se je tudi zgodilo; prinesli so z vekšega siromacije. Vsega vküper je prej bilo do 5 jezero din. Čakamo, čaka-

mo drva, minolo je 14 dni, kak nam je obečao, da dobimo, minoli so meseci drv pa odgnikod pa nej blokov, s šterimi bi dobili drva. Idemo pitat k ravnateljstvu gozdov i ka zvedimo? Samo polovica drv je plačana, za to polovico dobimo bloke, za drügo polovico pa nej. Tak smo zdaj brezi drv pa brezi penez. Te človik se je davao vö za nekšega Radičovoga tajnika. Dobro si to mi zapomlimo za prišestne volitvi; ne samo, da mi nemo za njega glasali, nego bomo delali na to, naj se takšim, ki svoje oblübe ne držijo, več ne verje niti v političnom pogledi, niti v drügom.

— Samopomoč za obrtnike. Skupna obrtna zadruga v Soboti naznanja svojim članom, da se vpišavanje vrši ešče naprej do 1 janjara prišestnoga leta. Zatogavolo znova opominamo tovariše obrtnike naj pristopijo k društvi, štero njemi nüdi prvo pomoč v prigodi nesreče, stroški za to pa so mali. Več samozavezti bi pa že čakali od obrtnikov, šteri dostokrat se radi hvalijo, kelko razmevanja majo za vküpnost. Z dejanjom pokažimo, da ščemo delati eden za vse, vsi pa za ednoga.

— Obsojeni morilec. Že janusra smo pisali od strašnoga lüdomorstva, kda je na sam svetek sv. Trej kralov J. Niederl vmoro Kat. Ratnik, štera je doma s Sodišinec i je tistoga hipa slüžila pri materi imenüvanoga. Niederl je meo z njov nedovoljene lübezenske zveze, štere so mele za posledek sramoten stališ, ki je bio dečki na poti pri ženidbi z ednov drügov mladenkov, zato je skleno, da se je na vsaki način reši. Na povedani svetek jo je zvao k meši i kda sta bila nekaj 600 stopajov vkrej od hiže, jo je najpre z ednim kolekom vdaro po čeli, da jo je omamo, nato pa njoj je glavo tak dugo držao v vodi bližnjega potoka, da se je za-

Franjo Horvat.

V Čarnom logi.

I.

Bio je lepi poletni den. Lüdje so spravljali otav i jo vozili domo. Pelaj za pelajom se je zibao kre Ledave, zakaj bilo je dobro letö. Tu i tam se je včasi oglaso kakši mladi glas, šteri je rümeo po Čarnom logi, ki stoji na levom bregi Ledave, med Nedelicov i Radmožanci i sega s svojim podaljšanjom skoro do Dolnje Lendave.

Iz Dobrovniškoga loga, šteri je ločeni samo po cesti od Čarnoga loga, se je čülo veselo spevanje.

Naednok se je pokazao iz Čarnoga loga, nej daleč od logarove hiše, velki i močen cigan, šteroga so lüdje vidli navadno vsake kvatre ednok. Meo je duge čarne vlasé, oči svetle i velke, štere so se svetile kak dva žarečiva vogla, obraz njemi je bio zagoreni i linije po lici i po čeli so kazale že precejšnjo starost. Njegove roke so bile duge i močne, dlani sta bili skoro, kak dve lopati. Hod njemi je bio kak kakšega cigansoga krála.

Cigan je glädao eden čas gori proti Törnišči i vidlo se je, da je delao nekše načrte, plan za prišestno noč . . .

Včasi za njim se je pokazao mladi cigan, njegov sin, šteri je glädao kak divji maček, ki je vsikdar pripravljeni na plen, da napadne i pocca krv. Za mladim ciganom je sto-

pao lepi čaren konj, šteromi se je vidlo i poznalo, da je shälao iz grofovске štale. Nišče ga je nej vodo za vüzdö, štera je bila šče skoro ščista nova.

Gda je zagledao stari cigan mladoga, ga je pozvao k sebi i njemi pravo:

»Zolti« — tak je bilo ime mladomi cigani — „ti moraš šče dnes poiskati ciganskoga poglavára poleg Rédiča. Tam majo njegovü lüdje svoje šatore. Neseo boš tá važno poročilo. Za dva tjedna ščemo napraviti glavni rop i potom preminoti s tej krajov.

„Šo bom, oča“ — je pravo Zolti.

Ne je minolo pol vüre, že je bežao po Radmožanskoj cesti čaren konj z mladim jezdecem, šteri je bio oblečeni kak grofovski konjar i nikomi je nej spadnolo v glavo, što ga je srečao, da je to sin ciganskoga poglavára v Čarnom logi.

II.

Ze se je delao mrak, gda je najšeo Zolti Sultána, poglavára drüge ciganske trupe, štera je bila strah kmetov. Bio je slepi na levo oko, ar je ob ednoj priliki ropanji konjov bio ranjeni v nje. Z velikim veseljom je sprijao Zoltija i ga pelao v svoj šator, šteri je bio, poglavari spodobno, jepo napravljeni. Notri v šatori je šivala poglavarova žena Šára i včasi, gda sta prišla mož i odposlanec iz Čarnoga loga, je stanola i dača Zolti-

ji roko z nasmeškom na vüstnicaj.

Mož njoj je z rokov dao znamenje, naj zapüsti šator za nekoliko časa i ona je šla včasi.

Zolti je prekdao poglavari papir, na šterom so bila skrivna znamenja.

„Razmim“ — je pravo Zoltiji. — „Ali ma tvoj oča vüpanje, da se nam to posreči?“

»Ma«, je dobo odgovor.

»Dobro« — je pravo Sultan. »Ravno to noč sem odposlao svoje lüdi, proti Lentibi odpelajo konje, kelko ji bo mogoče. Šteri so pa nej šli krast, te sem pa poslao kre potoka gori proti Egersegi, da bi odali konje alföldskim ciganom, šteri je tam počakajo.“

„Ali plačajo včasi konje?“ — je pitao Zolti.

„Včasi.“

»Po kakšoj ceni pa?“

»Za vse dobim deset stot raniški.

»Ka pa žandarje so šče vas nej izsledili?“

„Dosemao šče nej. Zgübili so sled za nami i mislijo zdaj, da smo odišli proti Zagorji.“

„Ka pa naj povem oči na njego-va znamenja?“

»Povej njemi, kda opravim vse posle pri mojj lüdej, pridem k njemi. Počaka me naj pri votlom hrasti, gde sva mela že več svojij srečanj.

»Ali mi ne bi dali odgovor ešče na edno pitanje?“

„Zakaj pa nej!“

„Gde je vaša hči?“

»Odišla je k mojemu brati.«

Zolti je eden čas žalosten gledao, ka je nej najšeo poglavarove hčeri doma. Aii raednok se je njemi razveselo obraz i pitao je Sultana: »Gde je zdaj vaš brat?“

„V Kobiljanskoj gošči.“

„Oča mi je naročo, naj bom okrog polnoči doma. Če mi pa vi dovolite, da obiščem vašo hčer Sivo, šo bom k njoj.“

„Idi moj sin, čaka te! Z očom bom gučao jaz.“

V šator je stopila Šára i prinesla na lesenom tanjeri pečeno kokoš. Vsi trije so seli doli na leseno klep poleg precü dobrega stola i večerjali. Sultan je stopo potom po vino, štero je meo v velkom lagvi, zakopanom poleg šatora v zemlo. Bilo je Lendavski gorici.

Privoščili so si dobro vino. Vino ji je poživilo i Zolti je že komaj čakao, gda bi lejko šo. Okoli edenajste vüre ga je prijao poglavari i njemi pravi: „Ideva. Jas bom šo s teov, ar se bojim za tébe. Koräžen si, ali nekaj slaboga slütim.“

Stopila sta oba iz šatora. Zafüčkala sta konjoma, šteriva sta včasi prišla. Zajahala sta v kalopi proti Kobiljanskoj gošči.

dūšila. Te strahoviti ljudomorec je bio te dneve pred porotnim sodiščem v Graci obsojeni na 15 let težke voze, poostrene vsako leto na den v mora s postom i temnicov. Mati pa, štera je znala za njegove namene i ne toga preprečila, je dobila 5 mesecev voze.

Učni uspeh na našoj gimnaziji. Proti konci šolskega leta je bilo na zavodi 236 vučencov (82.23%) in 51 učenk (17.77%), skupne 287. Z odlikov je izdelalo razred 5 vučencov (2.12%, od vseh 1.74%). Razred je opravilo prav dobro 16 vučencev (6.78%, od vseh 5.57%); dobro 66 vučencev (27.97%) i 9 vučenk (17.65%) vküper 75 (26.13%); zadostno 81 vučencev (34.32%), 19 vučenk (37.25%), vküper 100 (24.84%). Vküper je teda izdelalo 167 vučencov (71.19%), 28 vučenk (54.9%), vsega 166 (68.29%). Razredni izpiti iz ednoga ali dveh predmetov ma 45 dečkov (19.07%), 15 vučenk (29.41 odst.), obojih 60 (20.91 odst.). Spadnolo je 22 vučencev (9.32 odst.), 8 vučenk (15.69 odst.), vküper 30 (10.45 odst.). Neizpitane so ostale 3 vučanke (5.88 odst., od vseh 1.05 odst.). — Ako upoštevamo, da hodi od 287 vučencov 52 (18.11 odst.) dnevno do 5 km, 61 vučencev (21.25 odst.) 5—10 km in 16 vučencov (5.57 odst.) celo več kakor 10 km daleč v šolo, moramo priznati, da je broj padlih mali, da je teda uspeh jako lepi.

Po narodnosti je bilo Slovencev 276 ali 96.52 odstotkov in Madjarov 10 ali 3.48 odstotkov. Po veri je bilo katoličanov 197 ali 68.64 odstotkov, evangeličanov 79 ali 27.53 odstotkov in izraelitov 11 ali 3.83 odstotkov.

— **Navuk za tretjred** bo v Črensovci dnes, 10. jula zadvečara ob treh. Te den bodo v Črensovskih slovesno predgo meli vlč. Mirt Jožef, ravnatelj deškoga semenišča iz Maribora od sv. Cirila i Metoda. Tretjeredniki dobijo te den papov blagoslov.

— **Dijaška stanovanja za prihodnje šolsko leto.** Naša gimnazija je ešče mlada, zato dijaško življenje ešče nima one tradicije kak po drugih varašaj. V zvezi s tem je pa predvsem pitanje dijaških mater, to je gospodinaj, štere majo na stanovanji dijake, za štere v vsakom pogledi skrbijo (davlejo za primerno cenno stanovanje, zajtrk ali pa tüdi vso hrano, skrbijo za perilo, pazijo, da se dijaki včijo pa izvršavlejo svoje verske dužnosti, hodijo večkrat na gimnazijo poizvedavat, kak napredujejo njihovi dijaki itd.) Nujno je potrebno, da do toga pride tüdi v M. Soboti, zato prosimo, naj bi se vse one kršćanske družine v Soboti, štere bi bile pripravljene sprejeti na stanovanje ednoga ali nekaj naši dijakov ali dijakinj, v juliju ali najkeseje do 15. augusta zglasijo pri kaplani v Soboti, kde se dobijo tüdi vsa potrebnejša pojasnila.

Vsi stariši pa, ki nameravate prihodnje šolsko leto poslati svoje sine ali hćeri na gimnazijo šolat, se pravčasno obrnite v zgoranjoj zadevi na ravnateljstvo Martinišća, ali pri sobočkom kaplani.

Tjedenske novine.

— **Blagoslovitev fundamentnoga kamna.** V Zagrebi so predzadnjo nedelo nadpüšpek dr. Ante Bauer blagoslavili fundamentalni kamen za no-

vo dijaško semenišće. Navzoči je bilo dosta odlične gospode: papov nuncij, zastopnik ministrstva za vere i dr. Zavod bo jako velki, i bo v njem tüdi gimnazija.

— **Smrtnonevaren spadaj.** V Maribori pela visiko prek železnice most. Deca z veseljom gledajo z mosta, kak odspodi rivlejo se pa ta železnične vlake. Te dneve pa je s toga mosta spadno epen dečarec na šinje, štere so 8 metrov globoko. Obležao je v mrtvo ime, je malo vüpanja, da bi ostao pri življenji.

Znotrašnja politika.

Volilni boj se je začno že po celoj državi. Vsa znamenja kažejo, da bo te boj jako vroči.

Radikali so namestaj razdeljeni na tri skupine, od šterih vsaka šće vložiti svojo listo, Med temi skupinami je mestoma loj na nož i na pesnice. V Valjevi sta meli dve radikalni skupini vsaka svoj shod i sta se tak med sebov zbile, da je bilo več mrtvi i dosta ranjeni. Aca Stanojević, te skrivnosten miriteo radikalov, se je znova pokazao v Beogradi i kak se vidi, se njemi tüdi tokrat posreči njegovo mirenje. Nekaj pašičevcov, šteri neso tak prilübleni, spoj stopi s političnoga življenja, druge ta pa ostalivi skupini pomagale pri volitvaj.

Tüdi demokratje so nej najbolje edini, pa vendar razceplenost neje tak velka kak pri radikalaj.

Napredni blok, šteri naj bi zdrüžo vse slovenske napradnjake proti našoj stranki, je že žalostno dokončao svoje prekratko življenje. V takšo politično mast že več nihće ne verje.

Zvünešnja politika.

Naša svaja z Albanijov je končno i po mirnoj poti rešena. Francoski poslanik, šteromi so bili zavüpane naše zadeve v Albaniji, je bio oprošeni, da odda noto naše vlade, v šteroj so bili izpüšćeni vsi tisti izrazi i reči, ki so razžalile albansko vladu. V Tirani so na to itaki z voze püstili Gjuraškovića, slüžbenika našega konzulata, šteroga so pred kratkim zaprli i zakojvolo je prišla vsa svaja. S tem je cela zadeva za zdaj končovalano zvršenal

Ruski boljševiki so na vmor njihovoga poslanika v Varšavi odgovorili s tem, da so vnogo nedužni lüdi, šteri so ne bili njihovoga mišljenja spomorili. Rimski papa so njihove zmotne navuke večkrat obsodili, zato so obdužili boljševiki papo, da so tüdi med tistimi, ki se bojujejo proti boljševiškoj vladi. Papa so na to dali odgovor, da oni neso proti boljševiškoj vladi, ar si vlado lahko zabere vsaki narod, vsaka država, kakšo si šće, nego so proti njihovim navukom, šteri v vaogom pogledi nasprotüjejo navukom Kristusovim.

Na Španskom, kak je že znano je vso državno oblast spravo de Primo de Rivera pod vojaško kapo. Zadnje dneve pa se je začeo shajati z voditeli politični strank, ka pravijo, da je znamenje, ka ne vüpa več, da bi meo v zbornici većino. Vsa takša samovoljstva se rüšijo.

Razmerje med Poljskov i Rusijov se je po vmori ruskoga poslanika v Varšavi nekelko zrašilo. Zda pa je dobo poljski poslanik v Moskvi naročilo, naj stopi v zvezo z ruskimi politikami i te odnošaje obnovi.

Mali oglasi.

Hlapca ali dekle,

od 15 lejt starejšo sprejem itaki. Kde i što sam, se izvedi v Martinišći v M. Soboti.

Vabilo

na redni občni zbor „Posojilnice“ v Črensovcih, ki se bo vršo 10. julija 1927. v staroj šoli ob pol 12 vöri s sledećim dnevnim redom:

- 1.) Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
- 2.) Poročilo načelstva in nadzorstva.
- 3.) Odobritev računskoga zaključka za 1. 1926.
- 4.) Čitanje revizijskega poročila.
- 5.) Volitev kotrige načelstva, ki je z ednim tajaik posojilnice.
- 6.) Slučajnosti.

Če bi te občni zbor v navedenom časi ne bio sklepčen, se vrši pol vöre kesnej v istom prostori drügi občni zbor, ki bo veljavno sklepaop ne gledoč na številu navzoćih kotrig.

NAČELSTVO.

Vabilo

na redni občni zbor „Agrarne zadruge“ v Črensovcih, ki se bo vršo dne 28. augusta ob pol 12 vöri v prostori upravništva Novin s sledećim sporedom:

- 1.) Poročilo načelstva in nadzorstva.
- 2.) Volitev podpredsednika.
- 3.) Dovoljenje za odküp veleposrestniške zemlje.
- 4.) Slučajnosti.

Če bi te občni zbor ob napovedanom časi ne bio sklepčen, se bo vršo pol vöre poznej na istom prostori drügi občni zbor, ki bo veljavno sklepaop ne gledoč na številu navzoćih kotrig.

NAČELSTVO.

ZASTOPNIKE

in zastopnice

za Prekmurje in medjimurje za dolgo iskane presnetljive novosti, katere rabí in kupi vsakdo, išćem. Reelni in veliki zaslužek zajamčen. Cenj. ponudbe na upravo tega lista pod **ZAJAMČEN ZASLUŽEK.**

DIJAŠKO POLJE. Po osmih letih.

Preteklo je osmo šolsko leto naše gimnazije v Soboti in imeli bi sedaj prve maturante. — Kmalu po ujdinjenju nam je bila izpolnjena želja — pravična in davna po gimnaziji v Soboti Tako je sobočka gimnazija resnično postala simbol našega združenja in je danes znamenje ljubezni in skrbi ministrstva prosvete in celokupne vlade kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, katerere int gralni del — tako pravijo — je postala v versailleskem miru 1. 1918. naša Slovenska Krajina. Da bi bila ona znamenje drugačne ljubezni in skrbi vseh številnih vlad kraljevine!

Nihće se ni tedaj spraševal: čemu nam gimnazija? Marveć je ljudstvo odgovorilo s tem, da je pošiljala sorazmerno veliko številu dijakov v Sobotu in to številu je raslo od leta do leta. Ljudstvo je dalo od svoje strani garancijo za uspevanje gimnazije in podpirala jo je tudi vlada v Beogradu — pred vsem radi prizadevanja njenih prvih ravnateljev. G. Braćko jo je po drugem letu zapustil, ker slavna vlada ni dala tega, kar smo zahtevali: humanistično gimnazijo! Gg. Pregelj in dr. Lokar sta jo privedla do tistega slovesa, ki jo je postavil kot enakovredno med ostale slovenske gimnazije — in še več.

In tako smo srečno prišli do tistega dne, ko se ljubeznivi skrbniki naši v daljnem prestolnem mestu ob Donavi niso mogli več zadržati v svoji neizmerni ljubezni do Benjamina med slov. sredajimi šolami . . .

Tisto pismo je bilo izdano dne 8. oktobra 1925. v stolnem Belem gradu, S. N. (srednješolska nastava) br. 24643; podpisani pa so bili tedanji »minister prosvete« — sedaj težko vladajoći predsednik vlade SHS. gospodin Velja Vukićević . . . Kratko je stalo v njem, da se začasno ukinja VI. in VII. razred m. sobočke gimnazije! G. minister so si mislili: fantje so veliki dovolj, naj se malo razgledajo po svetu, da si razširijo obzorje! „Para nema, a ima još vremena, da dobi Prekomurac potpunu gimnaziju!“

Mnogo je bilo že pisanoga o potrebah in razmerah naše gimnazije — zato ne bomo ponavljali. Tudi je bilo mnogoćesa, česar niso zapisali, ali ker jim ni bilo znano, ali pa, ker ni bilo »oportuno«. Vse pa dobro vedo skromni dijaki in so in bodo še odnesli s seboj med svet . . . „za ogledalo teh teških dni in za spomin.“ Marsikdo se je tekom osmih let osmešil in pustil nehte slab spomin za seboj — a naj bo . . .

Zaradi prevelike zaloge

sem se odločil vso žensko blago za lastno cenno in še nižje razprodajati to je: Žensko volnatno blago, cefiri za srajce, blazine, druki, belo platno, štrikani robci i. t. d. Što hoće poceni kući: piti naj si ogleda in izrabi to priliko. :-:

FRANC BEDIĆ

manufakturna trgovina

v DOLNJI LENDAVI.

Vsled velepoteznih reformnih načrtov g. prosvetn. min. nas je doletelo presenečenje: ob koncu šol. l. so ukinjeni bodoči V., VI. in VII. razred. S tem je gimnazijo okrajena, kakor še ni bila — in obsojena! To je vrhunec izigravanj naše Krajine. Odločno zahtevamo, da nam začnejo takoj graditi novo gimnazijsko poslopje in do dovoljen naše gimnazije!

Žalostno je, da pišemo danes te besede mesto pozdrava našim maturantom v Soboti, ki jih ni. A vé naj vsaka oblast, pred vsem pa slavna vlada in špeciálno prosvetno ministrstvo: naš človek sodi in bo sodil skrb ter ljubezen drž. oblasti v veliki meri po naši gimnaziji — po njeni popolnosti ali nepopolnosti. Ta osemletnica bo i gospodi glasen in kričeč memento: „Mi ne odnehamo!“ Končamo z besedami „Novin v 43. šte. 1926.: Sobočka gimnazija je bila, je i mora ostati vidno znamenje popune vklj. nosti naše Slovenske Krajine i zato tudi najbogši porok njene bogše bodočnosti.“

Daj sreča in — Beograd!

GOSPODARSTVO.

Skrb za cepike.

Prišestno leto na sprotoletje februara ali marca odrežemo divjak 15 do 20 cm. nad cepljenim okom. To pa tudi lahko napravimo kesno v jesen tistoga leta, šteroga smo cepili. Tak nam ostane samo kratki trček. Na tom trčki odtrgamo vsa oka i mladike. Da pa cepleni poganek zraste do 20 cm., te ga privežimo med drugim in tretjim listom k vogli i tak nam raste vednako gori i vóter ga tudi ne more potreti.

V avgustu ali septembri pa trček odrežemo poška. Količek denemo samo tistoj mladiki, štera raste púklavo. Či je zemla dobra i cepiko skrbno gojimo, nam mladiko v prvom leti zraste od 1 do 2 m. visika. Pogonke, šteri rastejo na stranej, ne smemo odrezati, ar nam bo postala mladika — s štere bo steblo — tenka i sčepata. Či se pa pokažejo na mladiki listne vúši, jo namočimo v tobakovej vodi.

Drúgo leto. Na sprotoletje drúgoga leta poglednemo najvišije oko. Če je oko zdravo je pústimo, če pa je zmrznilo je odrežemo nad zdravim in močnim okom. Pa tudi tu pústimo trček, k šteromi privežemo mlado mladiko. S tem trčkom ravnamo ravno tak, kak je bilo opisano že prle. Pri grúškaj pa pústimo najvišije oko, zato,

ar je tisto najbolje razvito. Vse poganke, štere so na strani, pústimo. Če pa šteri poganek postaja premočen — nad 30 ali 40 cm, dugi — tistoga pa meseca junija lahko odrežemo. Vse drúge pa skračimo, zgornje na dva lista, spodnje pa na pet listov.

Tretje leto. V tretjem leti že skoro vsako drevo dosegne potrebno debelost i visikost. Potrebna visikost je pri nas, — kde gojimo samo drevje z nizkov steblov 180 cm. do 2 m. od zemle. Takše drevje se na sprotoletje tretjega leta odrežejo v toj višini: zgoranji 5 ali 6 ok (popkov) pa pústimo za korono dreva. Vse tenše veje, štere so pod temi popki skračimo, debelejše pa popolnoma odrežemo. Iz tej 5 ali 6 popkov si zgojimo korono. Vse veje pod temi popki ali poganki začnemo julija meseca odstranjúvati. Najprle debelejše, potem pa drognejše.

Do jeseni se pa te rane zacelijo. To drevje lejko presadimo v sadovnjak ali ga pa odamo. Pri kopanju pa moremo paziti na korenje, da ga preveč ne ranimo.

Štrto leto. Vsa drúga dreva, štera ne so dosegla potrebne visikosti ali debelosti (debelost je navadno od 6 do 9 cm. okoli merjeno 1 m. nad zemlov) pa ešče ostanejo tudi štrto leto v cepičnjeki. Tem pústimo vse stranske vejice, štere samo skrajšamo na 2 do 5 ok. V štrtom leti pa je oskrbujemo ravno tak, kak v tretjem. Če bi nam takša dreva že v tretjem leti napravilo prvo razvejo — to je stranske poganke za korono — odrežemo vse koronske veje na dve oki. Tista dreva, štera so ostala tudi v štrtom leti mala, slaba i betežna, pa skrčimo, ar s takši drev ne raste nikaj dobroga.

V jesen štrtoga leta pa pazlivo skopremo vse drevje, kda njim je že listje odpadlo. Posadimo je na stalno mesto v sadovnjak. Če pa je ščemo saditi na sprotoletje, zakopamo vsako drevo posebej, precí globoko v zemlo.

Za sajenje v (cepičnjek) sadovnjak so najbougše tri do štiriletne cepike. Vsa drúga so že zaostala i nemajo pravoga odraska. Prvo in drúgo leto po presajenji v sadovnjak, pa ne pústimo roditi, ar to drevo jako slabi. Vse cvete, ki se pokažejo na cepiki odtrgajmo.

Sodarske pomočnike sprejme

pri prosti hrani, stanovanju in perilu
FRANC REPIČ, sodar v Ljubljani,
Kolizejska cesta 18.

Cene:

Zrnje: 100 kg. (metercent) pšenice 330 Din., žita 225 Din., ovs 200 Din., kukorice 200 Din., ječmena 190 Din., hajdine 300 Din., prosa 250 Din. Živina: Govenska v Ljubljani kg., 8—11 Din., teoci 10— Din., svinje 15—16 Din. Krma: Sena 80—90 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 70 par, Schiling 8 D 00 p. Čehoslovaška krona 1 D. 68 p., Nemška zlata marka 13 D. 48 p., Francoski frank 2 D. 20 p., Švicarski frank 10 D. 92 Taljanska lira 3·20 D.

? Največje ve- selje otrokom ?

so igračke, katere po zelo nizki ceni

in v veliki izbiri n. pr. kangle za polivanje, vedra, obroče, hinte, peresne veternice, grablje, lopate, žoge, čige, vozičke ter razne figure iz celuloida in gumija itd. dobite pri

Erdöšy Barnabaš,
trgovcu s papirjem in igračkami
v M. SOBOTI, Cerkvena ulica.

Na znanje županom!

VOLILNI IMENIK
in
ABECEDNI IMENIK
se dobi pri
IZIDOR HAHN
trgovini v MURSKI SOBOTI.

Samostalno podporno društvo „SVETI KRIŽ“ v Chicagi Ill.

je jako dobro za prekmurske Slovence i Slovenke. V društvo se sprejmejo moški od 16. do 50., ženske pa od 16. do 45. leta. Vstopnina eden dolar pri sprejemi v društvo, mesečna plačila za društvo eden dolar. Za to plačilo dobi vsaka kotruga ob priliki betega vsaki den eden dolar podpore, za smrtnino pa 500 dolarov. Kotrig ma 300, gotovščine 12,000 dol. Seje se vršijo vsako drúgo nedelo v meseci popoldne ob dvema vóroma na No 1802 S. Racine Ave.

Odborniki so: predsed.: Štefan Ros, podpredsednik: Ignac Krapec, nadzorni predsed.: Ignac Markoja, tajnik: Štefan Hozjan 2049 W. Coulter Street, podtajnik: Martin Horvat, blagajnik: Štefan Jakšič, paziteo betežnih: John Hanc, računovoditela: Matjaš Grúškaj i Toni Balažic, paziteo društva: Štefan Kelenc.

Vsakovrstne sirove kože

kupuje
po najvišji dnevni ceni
Franc Trautmann
Murska Sobota
Cerkvena ulica 191.

Naročnina ino oglasi se sprejemajo za „Novine“ pri
I. HAHN | ERDÖSI
trgovina s papirjem, s pisarniškimi in šolskimi potrebščinami. | trgovci z papirrom i igračkami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino bivše pošte.

Vljudno naznanjam vsem p. n. interesentom, da imam za prišestno šolsko leto v zalogi vsakovrstne

šolske tiskovine in knjige

za gimnazijo in vse osnovne šole v Prekmurju. — Gg. profesorjem, učiteljem in trgovcem s knjigami priznavam 10% -ni popust pri večjem naročilu. Priporočam se

IZIDOR HAHN
trg. s papirjem in knjigami
V MURSKI SOBOTI.

Prva Prekmurska Zaloga pohištva ino hižni potrebščin

pri mariborskoj firmi ŠERCER i DRUG,

štera je odprla

PODRUŽNICO v M. Soboti
Cerkvena ul. 178. (Dr. Cifrakova hiža) v prostoraj negdašnje pošte.

dne 1. julija 1927.

Mejla de na skladišči iz raznovrstnoga trdoga i mehkoga lesa delane spalnice, obednico, kúhinjsko pohištvo, vložke za poste, matrace, preproge (tepihe), zagrnjala, pokrovce, pobožne keje, razpetja, razne podobe, sprejme vsakojakše tapecirarske posle ino drúga popravila, vse po **najnižoj dnevnoj ceni.**

Prodaja brezi povišanja cen, plačúvanje se tudi lejko na rate opravi po jako dobri pogojaj.